

## Előfizetési árak:

## A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.  
Negyedévre . . . 2 „ — „

## Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.  
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

## Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.  
Negyedévre . . . 3 „ — „

## TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 28.

## Fegyveres megoldás.

Uraim, — ott fent — maradjunk csak a parlamentben s éljünk csak a szólás-szabadsággal, mert ha ez így megy tovább, mint ahogy megy, a legszörnyűbb valóssággá válik nálunk is az egykori római szólama: *Beatus . . . qui procul negotiis!*

Nekünk — itt lent — semmi hasznunk sincs abban, ha *Kenedi* Gézának politikai véleménykülönbsége, vagy egy közönséges helyzet komikum miatt, melyet lapjában tetszett neki szemenszedett kifejezésekkel aposztrofálni, vére ontatik és nem fog boldogabb lenni a magyar, ha *Szemere* Miklóst hasonló sors éri.

Mi — ide lent — tisztelt uraim, nem kívánjuk önöktől, hogy jelen helyzetben véruket ontsák a »hazáért«. Hagyjuk ezt nyugalmasabb időre. És miféle jele a politikai érettségnek az, hogy komoly politikai kijelentésekre nem czáfolattal felelnek a politikusok, hanem szemenszedett gorombasággal, hivatolt bizonyítékokra hallgatással.

A példa int s jövőre politikai ellentétek, minden közgazdasági véleménykülönbségek — a szokássá vált parlamenti fegyverrel, a vitával — nem, nem: karddal lesznek elintézve. *Apponyi* Albert gróf karddal érvel, ha a választási törvény revíziója, a kuriai bíraskodás, a konzuli bíraskodás s más ilyen neves ügyek ismét szóba kerülnek. *Tisza* István gróf nem fog ezután agrár nézetei mellett debattirozni élesen, hanem az éles kardhoz folyamodik.

Alapos reményünk van arra, hogy jövőben közjogi vitáink nem nyulnak hosszúra, egy-egy kardcsapással belesznek fejezve és végül *Szilágyi* Dezső is karddal fogja megteremteni a váltig óhajtott politikai békét, az az ilyen eszközzel fogja a közjogi pártokat összehozni. *Ez a fegyveres megoldás.*

A szenvedély a végletekig fokozódhatik, ezt tudjuk; a merészség is hatványozódhatik, ezt látjuk. A parlamenti fegyverek a kiegyezési kérdések körül végkép kimerültek. Sok szép szónoklatot hallottunk annak idejében s magvas érveket. A vita haladt széles mederben, mint egy hömpölygő folyam.

Az ellenzéki szónoklatok magas szárnyalása túlhaladta a kormánypart hivatalos szónokait, az argumentumok áradata pedig elseperte nyom nélkül az előadói okoskodásokat s ellenvetéseket. — Magára vessen a kormányha kihívó politikájával tápot nyújtott a szenvedélyek elharapódzásának. Végre a törvényes megoldási módzatok is kimerültek. Kétségeskedésünkben talán arra is gondoltunk, hogy Deák Ferencz alkotásai váltak az elmúlt 30 év alatt kicsinyessé a mai viszonyokhoz képest s ezért nem sikerül a megoldás most, ami háromszor már sikerült.

Ha már most minden parlamenti eszköz kimerült a küzdőtérén, az fog jönni ami a háborúk sortüzei után következik — a kéz-tusa. Nem; az ami a mi politikai életünk küzdelmében már bekövetkezett, ennél még sokkalta inkább szomorú. Itt is harcolnak ugyan fegyverrel

a kézben, de mellette felhangzik a piaci szóváltás is és ebben vezérszerepet viszik az, aki jelenlegi politikánkat irányítja.

Végére jutottunk a polgári éveknek, de a politikai életnek is.

Milyen kevés van hátra abból is, ebből is!

Magunkba szállunk a politikai élet Szylveszter-estéjén és kesergünk a romlásokon, melynek közlegését egy év alatt folyton jósolgattuk, jeremiádoztunk énekeltünk közéletünk romjain, a jobbjézésükre apelláltunk folyton — és az eredmény az volt, hogy haladtunk a lejtőn lefelé. Végére jutottunk, az ex-lex előtt állunk.

Az ex-lex előre veti árnyékát.

*Micskei István.*

## A kongrua bizottság utolsó ülése.

A kongrua felülvizsgáló gyűlés 1898 decz. 28-án a vármegyeház kis termében tartott meg. *Vallner* Ödön elnöke alatt *Széchenyi* Jenő, *Dencs* János, *Fássy*, *K. Nagy* Endre, *Jezerniczky* jelenlétében, *Balogh* Elemér előadása mellett.

*Bodonospataka:* Bevétel . . . 992 frt 06 kr.  
Kiadás . . . 184 „ 27 „  
Tiszta jöved. 807 frt 79 kr.

*Sarkad:* Bevétel . . . 1356 frt 72 kr.  
Kiadás . . . 180 „ 39 „  
Tiszta jöved. 1276 frt 33 kr.

Ezzel a biharmegyei 51 plébániai javadalom kongrua-felülvizsgálata megejtetvén, az e célra kiküldött bizottság feloszlott.

## A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

## Mit akar? ? . . .

Írta: Stella.

A mióta Nutika meglátta a baktai napvilágot, a Molnárék pompásan berendezett kék salonja zárva volt. Soha senkisé hitte, hogy az a szilaj vértük jukkerlány, a ki a kisvárosi társadalom méltó megbotránkozására cigarettázott, biciklizett, vadászott és minden férfias sportot a legnagyobb előszeretettel űzött, ilyen nyárs polgári szokásokat sajátítson el, ilyen egyszerű elvonult életre képes legyen. Ő maga is csodálkozott e változáson, melyen rövid másfél év alatt keresztül ment. De mikor az a fél esztendő kis baba a mosolygó kék szemével, a piros pozsgás pófók arcával, kövér kacsóival olyan édes, annyi boldogsággal árasztja el az ő anyai szívét, melylyel a világ minden mulatsága hiú öröme fel nem ér. Még a barátait is elhanyagolta s ha egyik másik mégis ellátogatott hozzá, bocsánatot kért, hogy a salonba nem vezet, de hát azt most egyáltalában nem használják, nincs is úgy berendezve, hogy télen fogadhatson benne. A nappali szereti az egész lakásban leginkább, ez van a gyermek szoba közvetlen közelében. Ő félig semmit sem tudott tenni. Mint iskolás leány egész lelkével tanuló volt, mint csitri 15 éves leány ábrándozó és szerelmes s mikor ebből

kiábrándult, sport legkésőbb férjvadász, most meg anya.

Mikor egy szép napon Molnár azzal a hírrel jött haza a kaszinóból, hogy a városnak nagy vendége érkezett Szántó Elemér művész személyében, kinek tiszteletére ő is szeretne egy estélyt adni. Irma egészen kétségbeesetten kiáltott fel:

— Istenem, ha megkezdem azt a dinomdánomot se vége, se hossza nem lesz. A kiket meghívunk azok revansirozzák majd magukat, oda el kell menni s mi történik az én édes kis Nutimmal ezalatt.

— Ugyan kérlek ne légy tulzott. Hidd el ő jobban fogja magát érezni és melleleg mondván én is, legalább nem kinezol bennünket a szeretetteddel, a gondoskodásoddal. Különb ez a szemrehányás csak Nutika részéről érzet, mert én bizony a tekintetben nem panaszkodhatom.

Az asszonyka ügyet se vetett e beszédre, bár belátta, hogy férjének igaza van. Lelki szeme előtt megjelent a siró-rívó elhanyagolt gyermek és az előkészületekkel elfoglalt sürgőforgó háznép. Felsőhajtott.

— Bár egy senki szigeten lakhatnám, mondá resignáltan.

A salont, melyben csak egyszer hetenkint törülgették a Nuti születése óta, meg kellett nyitni. Mit tehetett egyebet, mint megadni magát a kegyetlen sorsnak, mely őt az anya legszentebb kötelemének teljesítésétől vonja el egy időre. Most igazán egy időre az estélyt

megelőző 4—5 naptól már előre irtózott. Barta még igen elmaradott állapotban volt a többi kis városok mögött, az asszonyok mindent maguk sütöttek, a tirolertől a legfinomabb csokoládés-csókig. A sütés nem tartozott a legkellemből szórakozásai közé. A mértékkel nem tudott semmiképpen tisztába jönni. A dekát gyakran összetévesztette a grammokkal.

Megkönnyebbülten sóhajtott fel, mikor a nagy nap felvirradt. Jobb szerette volna persze, ha már tul van az egész komédián, hisz' napok óta nincs egy pillanatnyi nyugalom. Nem egész el van hanyagolva s ennek éjjel ad kifejezést, nem hagyva aludni az előkészületekből kimerült szülőket.

— Hidd el, nem bántam volna, ha Szántó ur másokat tisztel meg magas látogatásával és nem bennünket — mondá ilyenkor Joma.

— Ugyan kérlek, — hangzott a felelet — hogy beszélhetsz így?

Elemér a mult iránti kegyeletből olyan műelvezetben akar bennünket részesíteni, a miért az egész város irigyel. — Kérlek ő most országos tekintély a zeneirodalomban, a legmagasabb körök nagy megtiszteltetésnek veszik, ha egy-egy estélyen hegedül nekik.

— Igen ám azok a háziasszonyok nem fáradaak halálra mig egy estélyt összehoznak.

— Hát nem kell olyan tulzottnak lenned, akkor te nem merülsz ki annyira.

— Ej mit! könnyű nektek, ti mulattok, ha vendég van a háznál, de a szegény háziasszony a folytonos félelemtől, hogy talán ez, talán az

## Politikai párbajok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, decz. 28.

A hat párbajból megegyezés illetőleg a Horánszky-féle párbajok elmaradása folytán kettő lett; ezekhez harmadiknak járult a Kubik-Kenedi párbaj. Mindháromnak lefolyásáról a következőkben számolunk be.

A Kubik-Kenedi affér ma délelőtt 9 óra-  
kor nyert végleges befejezést az Arlow-féle  
vivóteremben. Ez az ügy régiebb keletű, s azért  
kell elhalasztani, mert Kenedi karját nem  
régiben operálták. Előzménye az a nagy jele-  
net, a mely a Ház egyik ülésén történt, a mi-  
kor Kubik Béla országgyűlési képviselő helyé-  
ről tüntetőleg felugrott s báró Bánffy minis-  
terelnök felé sietett, a ki éppen az elnapoló ki-  
rályi leiratot akarta előterjeszteni. Ezt a jele-  
netet akkor különbözőképp magyarázták az egyes  
pártok, dr. Kenedi Géza a «Pesti Hírlap»  
felelős szerkesztője pedig éles hangú cikkben  
támadta meg érte Kubik Bélát. A cikket ki-  
hívás követte, s a segédek fegyverbirósági íté-  
let alapján kardpárbajban állapodtak meg, a  
melyet a felek ma reggel vívtak meg.

A feltételek szerint, rendes vivó karddal  
bandázszzsal harcoképtelenségig folyó harcot  
vívtak a felek.

Kenedi Géza segédei, Wolfner Tivadar és  
Molnár Béla országgyűlési képviselők, Kubik  
Béla segédei pedig Fáy István és Tóth János  
országgyűlési képviselők voltak. Mint párbaj-  
orvosok Kenedi részéről dr. Kovács Aladár a  
mentőegyesület főparancsnoka, Kubik részéről  
pedig dr. Lisznyay Elemér szerepeltek.

A párbajszínhelyén elsőnek Fáy István ér-  
kezett meg, utána Kubik Béla és Tóth János,  
végül pedig 9 óra előtt néhány percczel Ke-  
nedi érkezett meg segédje Wolfner Tivadar ki-  
sérétében.

A mikor az orvosok műszereik rendbeho-  
zásával elkészültek, felállították a feleket.

A »rajta» vezényszóra a felek hevesen tá-  
madtak egymásra. Körülbelül egy percig tartó  
remek assant-t vívtak, míg végre Kenedi fején  
a jobb balántéig húzódó, körülbelül 7 centi-  
méter hosszú, csaknem a csontig hatoló súlyos  
vágást kapott. Kubik jobb karját lapos vágás  
érte. A seb oly súlyos volt, hogy az orvosok kijá-  
lentették, hogy teljesen lehetetlen a párbajt  
folytatni, mire azt a segédek a harcoképtelen-  
ség megállapítása után beszüntették.

A párbaj után Kubik Kenedihez lépett s  
kezet nyújtva, sajnálkozását fejezte ki s aztán  
a felek kibékülve hagyták el a párbaj szin-  
helyét.

A Fejérváry-Károlyi-párbaj, melynek ki-  
menetelétől legjobban féltünk, mert pisztolypár-  
bajnál az eredmény kiszámíthatlan, szerencsés-

sen baj nélkül mult el, a mi mindenesetre  
minden jóérzésű emberben őszinte örömet fog  
kelteni. A párbaj színhelye a honvédségi lo-  
vassági laktanya lovardája volt. Ideje délelőtti  
10 óra. Távolság 20 lépés. Egyszeri golyóvál-  
tás. A párbaj néhány másodperczig tartott;  
mindkét fél egyszerre lőtt; egyik sem talált.

A lövés után először Fejérváry emelte meg  
kalapját, majd Károlyi, végül pedig egymáshoz  
közeledtek és kezet szorítottak.

Ez ügyben felvett jegyzőkönyv hosszasan  
fejtegeti a fegyveres megtorlás és lovagias elégté-  
tel közötti különbségeket valamint a két fél-  
nek a tárgyalások alkalmával erre vonatkozó-  
lag tett megjegyzéseit.

A jegyzőkönyv egy része így szól:

»Szentiványi Árpád és Ivánka Oszkár, mint  
gróf Károlyi István megbízottai kijelentik, mi-  
szerint azon levél, melyet gróf Károlyi István  
és Szemere Miklós Bánffy Dezső báróhoz intéz-  
tek, melyben fegyveres és nem lovagias elégté-  
telt kérnek, igazolja azt, hogy egy sértés  
megtorlása szándékoltatott, különös tekintettel  
arra, hogy báró Bánffy Dezső az állítólag Ho-  
ránszky Nándor által ellene elkövetett sértés-  
ért nem kért elégtételt, hanem erre egy sértő  
levéllel válaszolt, s már előzőleg ismételtén,  
de ezen Horánszky Nándorhoz intézett levélben  
is, maga kijelentette, hogy a személye ellen  
intéztett sértésekért elégtételt venni nem fog.»

\*

Budapest, decz. 28. (Saj. tud. táv.)  
A Szemere—Gajári-féle párbaj déli 12  
órákor ment végbe s kimenetele elé nagy  
izgatottsággal néztek úgy az ellenzéki,  
mint a szabadelvű pártkörökben.

Szemere Miklós kihivatta br. Fejér-  
váry Gézát és Gajári Ödönt, a sorshu-  
zás Gajári Ödönt jelölte ki ellenfelének.

Szemere segédei gróf Károlyi László  
és Elek Gusztáv, Gajárié pedig Dániel  
Gábor és Münnich Aurél.

A párbaj, beleszámítva az orvosi mű-  
téteket, igen hosszas volt s ezért kelet-  
keztek a párbaj lefolyásáról azok az ag-  
gasztóbbnál aggasztóbb hírek, melyek  
egyik kétségből a másikba ejtették a párt-  
köröket.

A hatalmas ellenfelek két összecsa-  
pást tettek.

Az első összecsapásnál Gajári Ödön  
kapott karjára két vágást. A segédek meg-

állást intettek s az orvosok összevarták  
a kapott sérülést. A párbajt folytatták.

A második összecsapásnál Szemere  
Miklós sebesült meg; Gajári kardja egy  
rég négykrajczár nagyságu bőrt hajjal  
együtt lehasított fejetetejéről. Ugyanakkor  
azonban Gajári ismét megsebesült. Arczán  
kapott egy jelentéktelen karczolatot és egy  
sebet, mely már súlyosabb volt az elő-  
zőknél. Az ellenfelek teljes erővel támad-  
tak ezen összecsapásnál egymásra. A  
heves összecsapástól Gajári harcoké-  
ptelenül került ki. Alkarján kapott egy  
súlyosabb természetű vágást. Az orvosok  
konstatálták a harcoképtelenséget, minél-  
fogva a harcot beszüntették.

A sebek bevarrása mintegy egy órai  
időt vett igénybe, melynek végeztével a  
felek egymáshoz léptek és kibékültek.

\*

Budapest, decz. 28. (Saj. tud. táv.)  
Polonyi Géza és Splényi br. rendőrtan-  
ácsos között felmerült ügy Polonyinak  
egy nyilatkozatával ért véget, mely váz-  
latban a következőleg hangzik:

Báró Splényi Ödön rendőrtanácsos kép-  
viselői köteleességem teljesítésében botrányos  
támadással akart ettől elriasztani. Feleltem és  
Polonyi itt elmondja, hogy az Engel-ügyben  
megvárja az igazságügyminiszter feleletét. A  
többi vádra nézve esküdtszék elé viszi az  
ügyet. Egy másik ügyben hivatkozik arra, hogy  
ebben neki az országgyűlésen nyújtott pél-  
dás elégtétel. Egyébként minden aktát bárki  
megtekinthet nála.

### Az ellenzék Horánszkyknak.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.)  
Az ellenzék ma Horánszkyknak fényes  
elégtételt nyújtott a szenvedett megaláz-  
tatásokért. Az összes ellenzéki képviselők  
értekezletet tartottak, melyen a megjelen-  
tek Horánszky iránt nagyrebecsülésüket  
fejezték ki. Az ellenzék ezen érzelmeit  
Bartha Miklós tolmácsolta Horánszky  
előtt.

nem lesz jó, ez vagy az nem sikerült eléggé  
és megszólják érte — nem képes élvezni a  
vendégei társaságát.

A nagy elfoglaltság közepette nem is volt  
ideje eddig az érdekes helyzetre gondolni,  
melybe a nagy művész ittléte hozni fogja.  
Most csak, a midőn már mindennel elkészült  
a Nusi bölcsőjénél kezdett róla gondolkodni.  
Hisz' ők valamikor szerelmesek voltak egymásba.  
Valamikor régen; Elemér 20, ő pedig 15 ta-  
vaszt látott akkor. Egy majálison ismerkedtek  
meg. Elemérnek kitűnő kedve támadt, a mi  
— mint barátai mondták — ritkán eseti, a  
czigánnyal folyton az ő nótáját huzatta, sőt  
később annyira belemelegedtek a mulatságba,  
hogy kivette a hegedűt a primás kezéből s ő  
maga huzta annyira érzéssel, olyan szivettépően.  
hogy a kő is meglágyult volna. Jól emlékezik,  
mintha most is előtte állna a jelenet. Ő az e  
célra készült lombsátor egy homályos zugá-  
ban ült egyedül — és ábrándozott. Elemér  
oda ült melléje, de nem vette észre, annyira  
elmerült, egyszer egy meleg remegő kéz árín-  
tését érezte.

— Mire, hova gondolt? — kérdé a kéz tu-  
lajdonosa.

Ő nem felelt, sőt nem is utasította rendre  
a merénylőt, türe, hogy a kezét szorongassa.

— Mondja — kérdé ismét — volt már  
maga szerelmes?

— Még nem, de . . .

— De . . .

— Semmi.

— Talán most az?

— Nem mondom.

— Lássa én megmondom. Én nem voltam  
eddig soha, de a mint magát megláttam, rö-  
g-tön érezni kezdtem, hogy szivem van, még pe-  
dig forró, mélyen érző szivem, mely egyedül  
magáért dobog.

Miután egyik barátja csatlakozott hoz-  
zájuk, nem kérdezhetett az ő érzelmeiről sem-  
mit, feleletet sem kaphatott természetesen,  
csak megszorította a kezét és dühös pillantást  
vetett az érkezőre.

Azután nem találkoztak többet. Elemér  
külföldre ment tanulni. Irma meg kesergett és  
a lapok művészeti rovatát böngészte folyton,  
hogy legalább a nevével találkozzék. Pedig ak-  
kor még nem voltak nyomai annak a később  
kifejlett izmos tehetségnek. De neki különös  
sejtései voltak és ime be is teljesültek. Ő maga  
is csodálkozott, mennyire elfeledte azt az egész  
ifjúkori bohóságot és milyen szenvedélylyel  
adta magát a sportnak s különösen a vadá-  
szatnak és halászatnak. Úgyesen lőtt és nagy  
szerencsével horgászott. Molnár Gergely a kis-  
laki nábob hamar megakadt a hálóban.

Reminiscentiái tovább füzésében férje za-  
varta meg.

— No Ielkém, hogy állunk?

— Rendben van minden, hanem iszonyuan

fáradtnak érzem magam; nem tudom, hogy fo-  
gom megállani a helyemet. Pedig még csak  
most jön a hadd el hadd.

— Az igaz. No de én nem félek. Az én  
Irmám semmit sem tesz félig. Tudom, hogy olyan  
szeretetre méltó házi asszonyt representál ma,  
a minőt Bokta előkelősége még nem látott.  
Még hónapok mulva is beszélni fognak a mai  
estélyről.

— Az lehet, különösen ha valami nagy  
bakkot lövök.

— Te édesem, csak egyszer lőtél bakot  
életedben, s az a bakk én voltam.

— Már annak utána vagyunk — hangzott  
a rezignált felelet.

— Megbántad?

— Hát . . .

— Kérlek, seghetsz rajta, itt van az ifju-  
kori ideálad.

— Es te mondd ezt nekem? No jó!

— Ő hozzá bizonyára lenne néha-néha egy  
gyöngéd szavad, hozzám úgy sincs mióta Nusi  
megszületett.

A férfi kiment, nem akarta azt a gyakori  
jelenetet ismét reprodukálni, nem akarta mind  
magát, mind nejét felizgatni, most nincs annak  
helye, a vendégek mindjárt itt lesznek.

A nő meg elgondolkozott ezen a rövid pár-  
beszédén. Férjének végre is igaza volt. Keveset  
tartózkodott itthon az utóbbi időben, de azt a

## ORSZÁGGYÜLES.

## A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 28.

A folyosókon lázas kíváncsisággal várták a párbajhíreket. Legelőször a *Kubik—Kenedi* párbajról érkezett a hír, a mely nem keltett valami különös szenecziót. Aztán a *Károlyi—Fejérváry* pisztolypárbajának hírére hozták. Általános örömet és meglepetést keltett, hogy ez a párbaj teljesen vértelenül folyt le. A képviselőház tehát nyugodtan, minden nagyobb izgalom nélkül kezdte meg tanácskozásait.

*Madarász* József elnök a napirend előtt felhatalmazást kért a Háztól, hogy az újév alkalmával a ház hódolatleljes szerencsekívánatait Őfelsége előtt kifejezhesse. (Általános helyeslés.) Ezután következett az

## elnökválasztási vita.

*László Mihály*: Szükséges szemügyre venni az ország helyzetét, hogy lássuk, vajjon, miután az elnöki székbe az igazságot elmozdították, (Igaz!) milyen lenne az elnöki szék, ha az igazság helyébe a mai rendszer pusztító rendszerét ültetnénk. A többség és sajtója gyakran hangoztatja, hogy a parlament beteg. Igazuk van. A lappangó krízis hol kitör, hol elcsendesül. Az ellenzék teljesen ki van zárva az activ munkából és a többség azt hiszi, hogy egyedül ő képviseli a nemzetet.

Nemrég Hódossy és Kossuth fényes beszédekben eléggé megvilágították, hogy melyik többség hivatott és jogosult egy nemzetet vezetni. Az eddigi választásoknál is fordultak elő visszaélések, de sehol sem csináltak a kerületekből *választási börszét* és nem tanították ki a népet arra, hogy csak az lehet képviselő, a kinek sok a pénze és ki a kormány szekerét tolja. Sokan kutatták, mi lehet az oka az irtó hadjáratnak? Semmi más, minthogy a kiegyezés a kapu előtt állt.

A szónok ezután a századvégi hivatalos liberalizmusról beszélt. (Fejérváry a terembe lép. Zajos éljenzés a jobboldalon).

*Biró Lajos*: Helyes! Eljen Fejérváry!

*Rakovszky*: De Rosenberg is éljen!

*Rosenberg*: Rakovszky is!

*László Mihály* a közigazgatás hanyatlásáról, az igazságszolgáltatás megrendüléséről szól, a politikai rendszer alatt a nemzet erkölce is megromlott. Beszédét azzal fejezi be, hogy a Kossuth javaslatát pártolja. (Eljenzés a balon).

*Ragályi Lajos* a választási visszaéléseket fejtegeti Majd áttér az elnökválasztásra, amelyet

teljesen a miniszterelnök idézett elő. Holott Szilágyi Dezső volt az, aki a képviselőház elnöki tekintélyét a nívóra emelte. (Eljen Szilágyi!) A mostani zilált helyzetből, amelyet a többség és a miniszterelnök erőszakoskodása teremtett meg, csak egyetlen mód van a szabadulásra: Az, ha a miniszterelnök lemond.

(*Cseh Ervin*, az új horvát miniszter *Wlasics* miniszterrel együtt a terembe lép s a jobboldal zajosan élteti).

*Ragályi*: A miniszterelnökséget csak az vállalhatja el, akinek agya együtt gondolkozik a nemzetével, akinek szíve együtt dobog a a nemzet szívével.

*Endrey Gyula*: Bánffy akkor már rég lemondhatott volna!

*Ragályi Lajos* ezután analizálja a *Tisza-lexet*. Adhatnak ennek akármilyen nevet, arra csak egy elnevezés találó, az, hogy *hazaárulás*. Ezt a többségnek sem szabad elfogadnia, hanem most az utolsó pillanatban kezdet kell fognia az ellenzékkel és együtt munkálkodnia az alkotmány megmentésén. Ha Bánffy benne akar ülni tovább is abban a székben, amelyből az önérték régeu kiűzött volna bárki mást, (élénk éljenzés a baloldalon) keressen más indokot, mint a *Tisza-lexet*.

Eppen arról beszélt, hogy Bánffy elvesztette minden jogcímét a mai miniszterelnöki székre, mikor belépett *Károlyi István* gr. A baloldal éljenzett, *Károlyi* pedig megemelte selem pipkáját.

*Ragályi* pedig folytatja: Önök csak addig vehetik védelmükbe a miniszterelnököt, míg a politikai kötelesség s a törvények iránti tisztelet ellen nem vét. (Taps a balon.)

## A fogyasztási adók kezelése a jövőben.

— Szükséges tudnivalók. —

Uj rend lép életbe 1899. évi január 1-én a bor- és szeszfogyasztási adók kezelésében.

Az összes bor- és szeszfogyasztásra ki lett mondva, hogy az eddig gyakorlatban volt *általános rendszer teljesen megszűnik* s mindenkinek a tényleg fogyasztott mennyiség után kell az adót megfizetni.

Kétségtelenül ez a legigazságosabb adózási rendszer, mert úgy a félnek, mint a városnak megóvható az érdeke. Gyakorlati haszna és mindenkire kielégítő eredménye ám csak úgy lesz ennek, ha a kezelés nem válik a *felekre terhessé és zaklatóvá*. A fogyasztási adók kezelését vezető pénzügyi tanácsnok erre nézve ígéretet tett s reméljük, hogy ígéretét be is váltja.

— De hisz' az csak nem vett annyi időt igénybe?

— Sőt. Visszasürgönyöztem és választ is vártam. Igen, most Nagysádnak szentelem magam egészen.

Elvegyültek a társaságba. Irma nagyon izgatott volt. Elemér nagy hatást gyakorolt reá. Nagyon szép férfiuvá fejlődött azon majális óta. A nővendégeknek szinte sugárzott az arcza, ha egy-egy udvarias szólásmódot, formáságot, bókot hallottak tőle. Mennyire irigyelték Irmát, mivel olyan bizalmasan trécselt. A jukker név nem tagadja meg magát Irmánál — sugták egymásnak.

Egész éjjel sem jutott eszébe a kis lánya. Mintha nem is lett volna. Gergőt egy véletlenül meghallott megjegyzés tette nejeire figyelmessé. Hm — gondolta s eszébe jutott az estély kezdete előtt folytatott társalgás. Hamar megfogadta a szavamat. Különösen érezte magát. Csak nem vagyok féltékeny? De bizony hovatovább figyelte Elemért és a feleségét, azt találta, hogy féltékeny és oka van reá. Az amuzsikus nagy hódító hírében állt és olyan szemekkel nézett Irmára . . . mely az arczába kergette a vért mindkettőjüknek. Ott hagyta Jolánt, kinek eddig hevesen udvarolt és kártyázní ment. Kutya szerencsével játszott, szinte restálta. Ő volt végre is a háziúr, aztán meg eszébe jutott: aki szerencsés a kártyában . . . Le akarta csapni a kártyát, de nem lehetett,

Nagyvárad város tanácsa utasításokat nyomtatott ki a kezeléstről s úgy a kimérők, mint a magán borfogyasztók teendőiről. Ez utasításra szüksége van a közönségnek, miért is azokat a következőkben közöljük:

## Utasítás

a szesz, pálinka, égetett szesz italok stb. raktárkészletének felvétele tárgyában.

A szesz után engedélyezett városi fogyasztási adópótlék szedése 1899. évi január 1-től kezdődőleg a törvényhatósági bizottság f. évi 375—21359. sz. határozata értelmében tételként s a fogyasztási adóhivatal által fog kezeltetni, miért is 1898. évi december 31-én a szesz- és pálinkakereskedők, kereskedők, szatócsok, vendéglősök, kávéosok, cukrászok, szóval mindazok a kik szesz, pálinka, cognac, rum s másnemű égetett vagy édesített szesz italok kimérésével vagy elárúsításával foglalkoznak, raktárkészleteiket pontosan felvenni tartoznak.

A szesz italok után fizetendő városi fogyasztási illeték kivétele, beszédése és ellenőrzéséről szóló szabályrendelet alapján felhivatnak tehát mindazok, a kik szesz, pálinka, cognac, rum s másnemű égetett vagy édesített szesz italok kimérésével vagy kismértékbeni elárúsításával, továbbá ezen italok átalakításával, nagybani elárúsításával foglalkoznak, miszerint a szabályrendelet értelmében illetékköteles cikkeikből 1898. december hó 31-én üzlet vagy raktárhelyiségekben, vagy a város területén bárhol tartott cikkeiket vegyék fel, s 1898. december hó 31-én üzletök bezárásakor létező mennyiséget a /- alatt csatolt kimutatásban a mennyiség s foktartalom pontos kimutatásával vezessék be, azt sajátkezűleg írják alá s a kimutatást 1899. évi január 1-én délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel mindazok ellen, a kik a kimutatást raktárkészleteikről a fenn jelzett határidőben be nem nyújtják, vagy abba a valóról eltérő adatokat irnak be, raktárkészleteiket eltitkolják, a szabályrendelet 12. §-a alapján a kihágási eljárás folyamatba tételni fog, s a jogsonkítást elkövetők a megállapított 50 frt pénzbüntetésen felül a megrövidítés veszélyének kitétt városi fogyasztási illeték 15-szörös összegének megfelelő bírságban is marasztaltatni fognak.

Egyidejűleg figyelmeztetnek a szesz italok kimérésének nagyban vagy kis mennyiségben való eladásával foglalkozók, hogy 1899. évi január 1-től beszerzett cikkeiket a beraktározást megelőzőleg egy órával a városi fogyasztási adóhivatalnak a 2 /- alatti nyomtatvány kitöltése mellett bejelenteni s azokat a szelvényen igazolt időponttól számított egy óráig felbontatlanul és érintetlenül tartani kötelesek,

olyan csomó pénzzel nem hagyhatta el a játékasztalt. Körül nézett, hátha talál valami helyettest. És csakugyan egyik barátja épen erre tartott.

— Kérlek, nem helyettesitenél néhány percze? — kérdé.

— Szivesen.

A feleségét kereste. Az a salon egy sarkában ült pálmák és fikuszok között s élvezte Elemér játékát.

Távol maradt tőlük s figyelt. Az asszony önfeledten hallgatta a szívhez szóló játékot, ugyan azokat, melyek azon a majálison olyan nagy hatást tettek reá. Elfeledkezett mindenről, csak a hegedülő férfit látta. Szinte várta, hogy oda jöjjön s azt kérdezze: Volt a már szerelmes?

És a férfi meg is indult, oda ment egész közel hozzá, nem szólt csak a szeméi közé nézett, annak forró lehellete az arcát érintette. Abban a pillanatban az éppen szembe levő ajtó keretében a dada lett láthatóvá. Nő és anya küzdöttek egymással. Az anya felül kerekedett.

— Mit akar? . . . kérdé s felállt, hogy a dada után siessen.

Két férfi nézett utána amig csak el nem tűnt. Az egyik aki figyelmes szemlélője volt a jelenetnek boldog elégedettséggel szívében, a másik azt gondolta, ez nem az a nő, akit én 15 éves korában ismertem és szerettem.

pár órát is a gyermekekkel való vesződés nem mindig kellemes actionnak kellett töltenie. Lenke néni ugyan gyakran mondta, hogy ez nem fog jóra vezetni, de hát . . .

Csengettek, az első vendég érkezett, menie kellett a fogadására. Mikor a szalonba ért, a vendég, férjével már élénk beszédbe eredt. Jolán volt, egyik barátjánője, a város legszebb, legkaczerább asszonya. Érintkezésük olyan bizalmas természetű, hogy Irma elbámult. Úgy kell neked — szóalt meg egy hang bensejében — ennek az asszonynak a hálója igen veszedelmes, a ki még megakadt benne nehezen eviczkél ki. Férjéről sohasem tételezte ezt fel, nagyon sokra becsülte magát, s még nagyobbra férje ellenálló képességét. Ha te úgy én is úgy, — mondotta, ha soha, de most lesz alkalmam. Elemér jó médium és Gerő maga hivatkozott a multra. Majd megmutatom, hogy ez a pezsgő jukker vér még nem hült ki teljesen, benem pezseg.

Az ünnepeket sokáig váratott magára, már jó későre járt mikor megérkezett.

— Érdekessé akarta magát tenni — mondá a háziasszony.

— Nem Nagyságos asszonyom, egy sürgönnyt kaptam Budapestről igen fontos ügyben, azt kellett elintéznem. Már éppen kiléptem az ajtón, mikor a sürgöny hordó jött. Nem halaszthattam és bocsanatot is kérek nem éppen correct eljárásomért.

hogy a fogyasztási adóhivatal kiküldöttjei által meggyőződést szerezzen arról, miszerint a beraktározandó áruk mennyisége és foktartalma a bejelentésnek megfelel-e?

A szesz nagybani eladásával foglalkozók figyelmeztetnek, hogy viszont eladók részére, vagy vidékre illetékmentesen a szeszt csakis 50 literen felüli mennyiségben árusíthatják el s az eladásról minden egyes esetben az elszállítást megelőzőleg 2 órával a városi fogyasztási adóhivatalhoz a 7/ alatt minta szerinti bejelentést tartoznak megtenni, minek folytán a városi fogyasztási adóhivatal közegeit a bejelentés valódiságának megállapítására s a hordóknak a városi fogyasztási adó pecsétjével leendő lezárására s a kísérő bárcza kiadására kiküldi.

A vámsorompóknál csakis a fogyasztási adóhivatal pecsétjével és kísérő bárczával ellátott szeszkiindulmányok szállíthatók ki városi fogyasztási adó mentesen.

A városi fogyasztási illeték fizetés módjait a szabályrendeletben megállapítva lévén, e tekintetben intézkedés szüksége fenn nem forog.

Azon szeszkereskedők, akik az 1890. évi XXXVI. t.-cz. 1. §-a értelmében a szesz nagykereskedésre pénzügyi hatósági engedéllyel bírnak s mint ilyenek a szabályrendelet 6. §-a értelmében a havi utólagos leszámolást igénybe venni óhajtják, ennek engedélyezése iránt kérelmüket f. évi december hó 30-ik napjáig a városi tanácshoz benyújtani kötelesek.

#### Utasítás

a bor-italadó, valamint ezután esedékes városi fogyasztási adó kezelésére.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1898. évi december hó 9-én s következő napjain tartott közgyűlésében 375/21539. sz. a. hozott határozata szerint a fogyasztási adótörvények és a szabályoknak megfelelőleg a bor-italadónak tételenkénti adóztatása rendeltetvén el, értesítettnek a borkereskedők, korcsmárosok, vendéglősök, továbbá a kismértékben elárúsítók s a bortermesztők kivételével a magánfogyasztók, hogy 1899. évi január hó 1-től kezdve — köz- vagy magánfogyasztásra szolgáló bornak — a fogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállítására 13—65 §-ai rendelkezése szerint, kezelés és tételenkénti megadóztatás alá fognak vétetni, minélfogva szükségesnek tartja a tanács, hogy figyelmeztesse:

1. A borkereskedőket, miszerint beszerzett árucikkeiket a beraktározás előtt egy órával a városi fogyasztási adóhivatalnál bejelentésük, a beraktározást az eddigi mintáknak megfelelő ivékbe bevezessék s azokat naponként pontosan lezárják, a helybeli felek, valamint vidékre történt adómentes eladásokról a 7/ alatt esatolt »Kiviteli jelentést« pontosan töltsék ki s azt naponként a fogyasztási adóhivatalnak d. e. 9 óráig tejjessék be. Adómentesen csakis 56 liter vagy azon felüli mennyiség lévén eladható, ezen mennyiségben alul eladott bor után esedékes bor-italadó s városi fogyasztási illeték a borkereskedő által fizetendő.

A helybeli felek részére 56 literen felüli mennyiségben eladott bor után esedékes bor-italadó leírása a borkereskedő terhéről csak az esetben eszközöltetik, ha a kiviteli jelentés szelvényével, — mely szelvény a havi leszámolási jegyzékhez csatolandó, — igazolja, hogy az eladást a fogyasztási adóhivatalhoz az előírt módon bejelentette.

A vidéki felek részére eladott bor után esedékes bor-italadó a kereskedő terhéről csak akkor fog leírtni, ha:

a) a kivitel a vasúti feladó-vevénnyel, vagy a vámsorompóknál a vámszedők által lebélyegzett bárczával igazoltatik és ezen felül:

b) ha akár az eredeti nyugtával, akár a községi előjáróság által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, hogy a kiszállított bor után esedékes bor-italadó a kiviteli községben az adószedésre jogosult részére tényleg befizettetett.

Ezen bárczák leszámolás végett a kivittől számított 60 napig elfogadtnak.

2. A vendéglősök, korcsmárosok, bormérők s általában a bor kimérésével vagy kismértékben elárúsításával foglalkozók kötelesek az általuk akár helybeli felektől, akár vidékről vásárolt bort, bormustot, gyümölcs-bort a beraktározás előtt két órával a városi fogyasztási adóhivatalnál a 2. §-a alatt esatolt mintának megfelelő íven bejelenteni s a bepincézését a fogyasztási adóhivatal jelenlé-

tében eszközölni, a használatban vétel előtt a bor-italadót s városi fogyasztási adót a városi fogyasztási adóhivatalnál befizetni, pinczejében a bepincézett borok változását szabályszerűen bejelenteni s a pincze-ívet pontosan vezetni.

Ha a fogyasztási adóhivatal kiküldöttjei a bejelentéstől számított 2 óra alatt meg nem jelennek, a bepincézés vagy bejelentett tény ezek közbejötté nélkül foganatosítható, de ezen körülmény a pincze-ívet megfelelő »Észrevétel« rovatába beirandó.

3. Magánfelek, kik sem kiméréssel, sem kismértékben való elárúsítással, sem viszonteladással nem foglalkoznak, kötelesek az általuk vásárolt vagy bár kitől kapott bort az átvételkor a fogyasztási adóhivatalnál azonnal bejelenteni, az esedékes bor-italadót és városi fogyasztási illetéket a bejelentés alkalmával befizetni.

A bejelentés feltétele, a bepincézés eszközlése és az esedékes bor-italadó, valamint városi fogyasztási adó befizetése előtt a fogyasztást megkezdeni tilos.

Végül figyelmeztetnek a bornagykereskedők, kimérők, kismértékben elárúsítók, valamint a magánfogyasztók, miszerint a bejelentés elmulasztása, a bormennyiség eltérőlése s a bor- és huszfogyasztási törvények és szabályok hivatalos összeállításának 159. §-ában előírt cselekmények elkövetése jövedékesonkítást képez, mely jövedékesonkítás a megrövidítésnek kitett adó négyszeresétől nyolcszorosáig terjedhet bírsággal büntetettik.

#### Utasítás

az 1892. évi XV. t.-cz. 3-ik §-a értelmében kedvezményre jogosított borfogyasztási eljárásra.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1898. évi december hó 9-én s következő napjain tartott közgyűlésében 375/21539. sz. a. hozott határozatával a boritaladó tételenkénti kezelése s beszedése rendeltetvén el, az eddig gyakorlatban levő átalányozás 1899. év január 1-től beszüntetettik.

Mint hogy azonban az 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-a azon szőlőtulajdonosoknak, a kik szeszest italok kimérésével, vagy kismértékben elárúsításával nem foglalkoznak, azon kedvezményt biztosítja, hogy magánfogyasztásukra felhasznált bor után a városi fogyasztási illetékekkel együtt hektoliterenként 5 frt 35 krt, bormust és szőlőcsefre után 4 frt 2 krt tartoznak befizetni, ha ezen kedvezmény igénybevételét a szüret megkezdéséig szabályszerűen bejelentették.

Ezen kedvezményes fogyasztási adó kezelése a következő eljárási szabályok pontos betartása mellett eszközölni:

1. A városi fogyasztási adóhivatal kiküldöttjei által a szőlőtulajdonos összes borkészletét felvételi s a készletet összesítve a felvételi és szemleivbe bevezeti, annak a fogyasztási adóhivatalnál kezelt példányát a felvételi helyiségének igazolása végett a szőlőtulajdonossal aláírattja, másod példányát a szőlőtulajdonosnak kiadja.

2. Minden, a pinczében történő változást: lehuzást, eladást, köteles az adófizetésre kötelezett fél a városi fogyasztási adóhivatalnál előzetesen egy órával bejelenteni, ennek megtörténtét a szemleivbe feljegyezni, s a változást bevezetni, s a városi fogyasztási adóhivatal jogosított kiküldöttjei által meggyőződést szerezni arról, hogy a bejelentés a valódiságnak megfelel-e, s a tett bejelentés alapján a változásokat a hivatalnál kezelt pincze-ívben keresztül vezetni köteles.

3. A szőlőtulajdonos eladásokat csakis 56 literen felüli mennyiségben eszközölhetvén, az eladott bormennyiség adómentes leszámolása csak akkor fog eszközöltetni, ha az eladás bejelentését a fogyasztási adóhivatal által kiállított eladási bárczával, — mely eladási bárcza a vevő fél által is aláírandó — igazolja.

4. Habár a fogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállításának 42. §-a szerint a fogyasztás mérvének megállapítása leszámolás útján 2 havonként eszközölni, de mivel ezen eljárás sok időt vesz igénybe, ennél fogva a leszámolás hat havonként fog eszközöltetni, még pedig ez év június hó 15—25-ik napjáig és december hó 15—25-ik napjáig.

A leszámolás foganatosítása céljából a leszámolást megelőzőleg a fogyasztási adóhivatal meggyőződést szerez a raktárkészletről, s a fent kitett határidőre a fogyasztásra köteles felet

megidézi, ki is a kitűzött határidőben a fogyasztási adóhivatalnál megjelenni, szemle-ívet s az esetleges eladásokról szóló bárczákat bemutatni köteles.

A fogyasztási adóhivatal az ivék összehasonlítása után a kezelés szabályosságát megállapítja, a felvétel alkalmával talált készletből, az adómentesen eladott mennyiséget s a fogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállítására, 44, 45 §-aiban apadás és elpárolgásra (évenként 2%), forrásra (fehér bornál 6%, vörös bornál 10%) megállapított mennyiséget levonja, illetve kiadásba átvezeti, s ezen maradvány és a leszámolást megelőző felvétel közötti különbözet, mint elfogyasztott mennyiség után a kedvezményezett boritaladót kiveti s a leszámolási jegyzéket a fél által aláírattja.

A leszámolás alapján megállapított boritaladót s városi fogyasztási illetéket az adóköteles fél 24 óra alatt a fogyasztási adópénztárba lefizetni köteles.

Ha azonban megállapítható az, hogy a szőlőtulajdonos a leszámolás alkalmával megállapított bormennyiséget nem saját házi szükségletére használta fel, hanem abból, bejelentés nélkül, más fogyasztónak adott el, vagy engedte át, az egész fogyasztott mennyiség után a rendes adótetelek vetendők ki s ezenkívül a szőlőtulajdonos a bor- és huszfogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállításának 153. §-a értelmében a megrövidített adótétel 1—8-szorosáig, a mennyiben a kipuhaltható nem volna, 500 frtig terjedő bírsággal büntetendő, s az 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-ában biztosított kedvezmény élvezete pénzügyigazgatósági határozattal elvonatni fog.

## UJDONSÁGOK.

### TAJÉKOZTATÓ.

- Január 1. Az iparos ifjak műkedvelő előadása.
- Január 2. Biharvármegye közg. biz. ülése.
- Január 5. Nagyvárad város közgyűlése és közg. bizotts. ülése.
- Január 8. A szentjohanni r. kath. hitközség batyu-bálja a községi háza termében.
- Január 8. A régi népkör bálja a »Zöldfá«-ban.
- Január 15. A nagyváradai munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfá«-ban.

\* **Gyűlések.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága a jövő évben január 2-án tartja rendes havi ülését. — Nagyvárad város közigazgatási bizottsága pedig január hó 5-én délután ülés. — A városi közgyűlést pedig január hó 5-én tartják meg.

\* **A Bazar-szoros és színház ügye.** A Bazar-szoros kiszélesítésének tudvalevőleg most már mi sem áll útjában, csak pénz legyen hozzá. A miniszter ugyanis a kisajátítást elrendelte. Nem tudjuk, hogy áll a város a felveendő nagy kölcsön dolgával, de azt sejtjük, hogy valami kedvező fordulat állott be a kölcsön ügyében, mert dr. *Bulyovszky* József polgármester igen sürgeti a kisajátítás keresztülvitelét. Utasította *Dus* László városi főügyészt, hogy a bírósághoz mielőbb készítse el és terjessze be a *Mayr* és *Weiszlovits* házak kisajátítására a szükséges iratokat. Hát ha már benne vagyunk a dologban, ne huzzuk-halaszszuk sokáig, hanem lássunk már egyszer komolyan a kérdés megoldásához.

\* **Uj gép a vízvezetékhez.** A vízvezetéknel már készen vannak a nagy kibővítéssel, most ismét kitűnt az, hogy teljesen nem lehet kiaknázni a gépekkel a kutakból a vizet. Busch Dávid főmérnök előterjesztésére a városi tanács foglalkozott a kérdéssel. Utasították a főmérnököt, hogy a szükséges vízemelő szivattyút 440 korona költséggel szerezze be. A szivattyú beszerzése után, azt hiszik, nem lesz semmi fennakadás a vízmű czélszerű működésében.

A **tűzoltó parancsnokság kérelme.** A nagyváradai fizetéses tűzoltók szakasparancsnokának a tűzoltó őrtanyán nincs alkalmas

lakás a rendelkezésére. A parancsnokság megkeresése folytán a városi tanács tárgyalás alá vette, de eredményre nem tudott jutni. Ha a kaputól jobbra eső rozoga színt újra építik, gondoskodni fognak a szakasparancsnok részére megfelelő lakásról.

\* **Mikor kezdődik az új század.** Ezt a kérdést már sokszor vitatták, de meg nem állapodtak. Legújabbán a római Tribunában folyt fölötté érdekes eszmecsere. Alapos számításokra hivatkozva, azt mondja a Tribuna, hogy a jövő század 1901 január elsejével kezdődik. Egy velencei ur ellenben azt állítja, hogy az új századot már egy esztendővel előbb, 1900 január elsején üdvözölhetjük. Ez az ur a Tribunában közölt levelében így okoskodik:

— A keresztény időszámítás Krisztus születése napjaitól tart és első esztendőjét nem számíthatják az »1«-től, hanem nagyon természetesen a »0«-tól. Hiszen az »1« még nem végződhetett be, amikor a Megváltó megszületett. Az órán se az egyenesnél kezdjük a percek számítását, hanem a zérusnál. Így hát a jövő századot se 1901-el kezdjük, hanem 1900. január elsejével.

A Tribuna ehhez a következő gunyos megjegyzést fűzi:

— Beösmérjük, hogy ez a bizonyítás helyesnek látszik, de mivel mások másképp vélekedhetnek, mégis legjobb volna, ha ezt a kérdést hivatalosan elintéznék. A kormány nevezzen ki egy bizottságot és vizsgálta meg az ügyet. Akkor aztán biztosak lehetünk benne, hogy utódaink a huszadik században tudni fogják, hogy . . . hanyadán vannak!

\* **Tűz a sörgyárban.** Tegnap este alkonyatkor, úgy fél öt óra tájban, megkondultak a harangok jelezve, hogy tűz van. A harang nyelv ugyan Csillagvárosra jelezte a tüzet, a hatalmas tűzszlopok azonban, melyek egész bihorveresre festették a keleti sötét láthatárt, csakhamar kétségtelenné tették, hogy újra a peceszöllösi sörgyárban tütt ki a tűz. Ezuttal a gyártelepen levő nagy terjedelmű istálló esett a lángok martalékául. Ez az épület felerészben istállónak volt használva, melyből a lovakat és szarvasmarhákat még idejében kiszabadították, a másik része pintérműhely gyanánt szolgált, melyből sikerült a felhalmozott tömredék sörszordót kikaparitgatni, a hordók elzárására használt nagy mennyiségű szurok azonban mind benn égett az épületben s az adott olyan tartós tápot és erős fényt a lángoknak. A vész színhelyén hamar ott termelt a szőlősi majd a várad-velencei tűzoltóság s a falu lakosságaival derekas munka után lokalizálták a tüzet. A rendfenntartásra roham lépésben megérkezett a katonai készütség is a várból. A kár így is jelentékeny, azonban minden biztosítva volt.

\* **A vidéki városok érdekében.** A vidéki városok annyi munkával és más terhekkel meg van róva, amelyek ellátása tulajdonképpen állami funkciót képezne. Vizontszolgálatot azonban alig nyer az államtól. Győr város nemrég elhatározta, hogy feliratot intéz az országgyűléshez, a melyben tekintettel a városok által viselendő közterhekre, kéri, hogy a vidéki városok által kibocsátandó kölcsönkötvények s ezek kamatszelvevényei után semmi adó és illeték ne szedessék. Ez érdeklő közelebről Nagyváradot is. Győr város ezen feliratát pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötte. A városi tanács a felirat pártolását javasolja a közgyűlésnek.

\* **A babona büntetése.** Karácsony éjszakáján kis hija, hogy gyászos szerencsétlenség nem történt egy *nagybecskereki* uri családban: *Kiss Sándor* törvényszéki bíró házában. Jókedvűen ünnepelték a karácsony estét, voltak vendégek is, a többi közt a bíró két felnőtt leányának egyik barátja. Vacsora után a két házikisasszonynak az a gondolata támadt, hogy régi

szokás szerint ólmot öntenek és így puhatolják, mit hoz a jövő. Fölkutatták az egész házat egy kis darab ólomért, de nem találtak sehol. Nagyanyjuknak ekkor eszébe jutott, hogy valahol egyik fiókjában már régóta őriz ő néhány régi fegyvertöltést, azoknak a golyóját talán föl lehet majd használni az ólomöntésre. Ki is hozta őket mindjárt és átadta a leányoknak, a kik siettek a veszedelmes portékával ki a konyhába. Ugy látszik, sejtelmük sem volt róla, hogy a a töltések másképp is fölrobbanhatnak, nemcsak a puskában, mert valamennyit belerakták egy kis pléhserpenyőbe és a tűz fölé tartották. Néhány pillanat múlva fülsiketítő dördülés verte föl a ház csőndjét: három töltés explodált. Az egyiknek a golyója a falba furódott, a másik kettő pedig a konyhaasztalra, a három leányt, kik a tűzhely mellett állottak, szerencsére egyik sem érte. A serpenyőt azonnal elhúzták a tűzről, így a többi töltés nem robbant föl. Az irtózatatos detonáció annyira megrémítette a hölgyeket, hogy egy éjszakára valósággal megsiketültek és csak reggel felé tért vissza a halásuk.

\* **Ismét borhamisítás.** Nagyborhamisításnak jöttek nyomára Zalavármegye Bazsi községében. *Deutsch G. Sándor* veszprémi borkereskedő hazai földművesektől bort vásárolt. Éppen át akarta venni *Deutsch* a borokat, midőn névtelen levélben figyelmeztették, hogy hamisítva vannak. *Deutsch* mintákat vétetett a borokból, azokat a főváros egyik hites vegyészéhez küldte, ki konstataálta a borhamisítást. *Deutsch* erre *Kovács Vilmos* tapolczai ügyvéd útján feljelentést tett a sümegi járási szolgabírósnál, mely a helyszínen teljesített vizsgálat alkalmával több gazdától mintákat vett és azokat a Budapesten székelő állandó borvizsgáló bizottsághoz küldte, mely meg fogja állapítani, hogy tényleg hamisítás forog-e fenn és mivel történt.

\* **Öngyilkos főszolgabíró.** Mint Páparól távirják, *Végh István* pápai főszolgabíró tegnap este agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka összefüggésben van azzal a hivatalos vizsgálattal, a mely most megyeszerte megindított. *Kolozsváry* alispán a vizsgálat érdekében éppen Pápan tartózkodik.

Előre haladt idény miatt legújabb kalapok, férfi, női és gyermek czipők, galocsnik, kesztyűk, harisnyák, nyakkendők, fehéreneműek, esőernyők, kötött és szövött áruk s mindennemű divat-különlegességek  
Fábray Testvéreknel (Nagyváradon, Fő-utca), mélyen leszállított árban szerezhető be, ajándék tárgyak és játékok fél árban.

## Csaló vagy hitelező?

— Saját tudósítónktól. —

Egy igen zavaros bűnügyet kezdett tárgyalni tegnap a büntető törvényszék.

Egy 2400 frtos csalásról van szó, amelylyel egy *Klein Géza* nevű nagyvárad ember állítólag megakarta károsítani a Telegdi uradalomnak tulajdonosait *Telegdi Lajost* és *Telegdi Józsefet*.

A nagy bűnügyet tegnap még nem fejezték be, azt a mai napra halasztották s lehetséges, hogy még ma sem lesz meg az ítélet.

A végtárgyalásról tudósítónk a következőket írja:

A kir. törvényszék *Millye Gyula* elnöklete alatt tegnap kezdte tárgyalni *Klein Géza* bűnügyét.

A törvényszéki büntető tanács tagjai *Fassie Pál* és *Grám Sándor*, jegyző *Gyenge Béla*.

A vádhatóságot *Popp Aurél* dr. képviseli,

magánvádloként *Várady Zsigmond* dr. ügyvéd szerepel, míg a vádlottat *Rádl Ödön* jeles védőügyvéd védte.

A vád a következő:

A Telegdiék hosszabb időn keresztül állandó összeköttetésben voltak *Klein Gézával*, a vádlottal, az uradalomnak a terményeit eladta, pénzt vett föl s más hasonló ügyleteket kötött.

Az uradalomnak az ügyeit ezen időben *Telegdi Lajos* vezette, aki azonban tulságosan költekezett s ezért testvére *József* az országgyűlési képviselő később az uradalomnak a kezelését átvette.

Mielőtt azonban ez megtörtént, *Klein* nall leszámoltak. *Klein* benyújtotta a követeléseit, amelyet ki is fizettek.

Nem sok idő múlva azonban *Klein* azt beszélte, hogy neki még van más követelése is, amely még nincs elszámolva.

*Telegdi József* amikor ezt meghallotta, magához hivatta *Klein*et, aki *Miskolczy Barnabás* kir. közjegyző irodájában többek előtt kijelentette, hogy neki *semmiféle követelése* nincs, mert már mindent megkapott.

Daczára ennek, nem sok idő múlva *Klein* két váltót egy 1500 frtos és egy 900 frtos beperesített.

A váltó törvényszék meg is hozta a sommás végzést, mert a váltót kifogástalannak találta, azonban *Telegdiék* az ügyet a büntető utra terelték, amennyiben azt állítják, hogy a váltóadásággal nem tartoznak, hanem a beperesített váltók egy ügyletből maradtak *Klein*nél.

Ezt az üzletet *Telegdi Lajos* kötötte *Balogh Döme* nagyvárad kereskedővel, akinek 1895. októberben eladott 5000 frt értékű sertést. A pénzt *Balogh* ki is fizette s annak ellenében *Telegdi* három váltót adott: egy 1500 frtos, egy 900 frtos és egy 2600 frtos.

A sertéseket a következő tavaszon kellett volna *Balogh*nak átadni, *Telegdi* azonban később az üzletet megbánta s kérte *Balogh*ot, hogy az üzlettől álljon el s ezért 1001 frtot ígért neki. *Balogh* ezt elfogadta s részletenkint az 5000 frtot meg is kapta s a váltókat átadta *Klein*nek.

*Klein* ezeket a váltókat a vád szerint megtartotta s ezek közül kettő az, amelyet beperelt.

A törvényszék a vád alapján a vádlottat vád alá is helyezte.

A vádlott úgy a vizsgálat, mint a tegnapi tárgyaláson, mindent tagad, azt állítja, hogy az 5000 forintot nem *Telegdi József* fizette ki, hanem ő a saját zsebéből s úgy jogosítva volt a váltókat megtartani.

A vádlott beösmerte azt, hogy tanuk előtt kijelentette, hogy követelése nincs *Telegdiék* ellen, ezt azonban csak azért tette, mint mondja mert *Telegdi József megfenyegette, hogy bezárátja, s csak az erős presszió alatt* mondta azt.

Ezzel szemben a panaszosok továbbra is fent tartották a vádat s *Telegdi Lajos* részletesen mondotta el, hogy a pénzt mikor adta oda *Klein*nek.

Azt mondja, hogy ő nem 5000, hanem 6500 forintot adott *Klein*nek, hogy az ügyet rendezze, melyből 2000 forintot magának *Balogh*nak adott, 4500 frtot pedig egy adás vévésüi ügyletből számolt el *Klein*.

*Telegdi*nek ezen utóbbi állítását tegnap egy tanu *Kremmer Géza* meg is erősítette.

A tegnapi napon tanuként kihalgatták *Pallay Lajos* ügyvédet, *Miskolczy Barnabás* kir. közjegyzőt, *Kremmer Gézá*t, *Balogh Dömét* és *Székhács Lajost*.

Ma folytatják a tanuk hallgatását s az ítélet este meg is lesz.

## EGYESÜLETEK.

**Keresztény munkás egyesület.** Kalocsán megalakították a keresztény munkás egyesületet. Az új egyesület részéről a napokban egy küldöttség tisztelgett *Császa* György érsekné. akit az egyesület részéről *Zittl* Róbert kanonok, plébános mint az egyesület elnöke üdvözölt. *Császa* hosszabb beszédben válaszolt s fejtegette az egyesület céljainak helyességét. Beszédét a következőképp fejezte be. »Ora et labora, imádkozzál és dolgozzál! ez az igazi keresztény munkásnak jelszava, mert a munkát csak a vallás nemesíti. Mindnyájan munkások vagyunk. Az egyik szellemi tehetséggel, a másik anyagi erővel dolgozik; de mindnyájan emberek vagyunk, egymásra utalva, hogy egymást támogatva felebaráti szeretettel, egyesült erővel valósítsuk az isteni Gondviselés tervét, az Isten akaratát és így biztosítsuk halhatatlan lelkünk örök üdvösségét. Óhajtom, hogy a kalocsai keresztény munkás egyesületnek minél előbb külön helyisége is legyen, melynek létesítéséről gondoskodni fogok.

## Előfizetési felhívás.

Néhány nap múlva pályafutásának **ötödik** esztendejébe lép a „**Tiszántul**“.

Nem nagy idő, de annyit mindenestre jelent, hogy lapunk ez idő alatt meggyökerezett, megizmosodott, a közönség támogatása szavának súlyt, tekintélyt szerzett s nem csekély befolyást a társadalom minden rétegében.

Es ezt főleg független, pártoktól, érdekköröktől és klikkektől nem befolyásolt politikájának és annak a magatartásának köszönheti lapunk, hogy személyeskedést nem üzve, szenzációt nem hajhászva, senkit nem sértve iparkodik szolgálni minden téren az ország, a város igazi javát s előmozdítani a társadalom s a polgárság igazi érdekeit.

Ez lesz vezérelvünk a jövőben is. A politikai kérdésekben függetlenül mondjuk ki őszinte véleményünket, melynek iránya a magyar haza boldogulása és szent hitünk igazainak védelme szab.

A társadalmi béke megóvására törekedni mindenkor egyik legnemesebb feladatunk lesz.

Városi ügyekben a város és a polgárok javainak előmozdítására szenteljük munkálkodásunkat.

Közgazdasági ügyekben az agrár-irány hiveinek valljuk magunkat. A kisgazdák, iparosok

és munkások jogaiért, érdekeiért készségesen szállunk sikkra.

Fővárosi tudósításunk úgy van szervezve, hogy bármely vidéki lappal bátran kiállja a versenyt. Országgyűlési rovatunk bő és tárgyilagos.

Szépirodalmi rovatunkban kiváló gondot fordítunk arra, hogy a jóízű és erkölcs ápolója legyen.

Ajándékokat nem ígérhetünk előfizetőinknek, de ígérünk jó, tartalmas lapot.

Újévkor belépő előfizetőinknek mártól kezdve készségesen küldjük a lapot.

Lapunk egyik legolcsóbb vidéki politikai napilap.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadónál. -ből átvéve:	Helyben házhoz hordva:
<b>Egy évre 8 forint.</b>	<b>Egy évre 10 forint.</b>
<b>Negyed évre 2 forint.</b>	<b>Negyed évre 2 frt 50.</b>

Vidékre:

<b>Egy évre 12 forint.</b>	<b>Negyed évre 3 forint.</b>
----------------------------	------------------------------

A „**TISZANTUL**“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

## SZINHÁZ.

**A kolozsvári szintársulat szerződése.** *Bölny* József, a kolozsvári nemzeti színház intendánsa még nem fejezte be a szintársulat szervezését. Az operai szerepekre most szerződött az erőket. Erre a szerepkörre szerződött *Korányi* Fridát, az országoszeneakadémia végzett növendékét.

## TANÜGY.

### Tanárok gyűlése.

Az Országos középiskolai tanáregyesületnek ma délelőtt igen népes választmányi ülése volt, melyen *Hömann* Ottó min. tanácsos is megjelent.

Az ülést *Beöthy* Zsolt nyitotta meg, s elsőben is kifejté, hogy a mai ülés napirendjére mért nincs kitűzve a tanárok anyagi javadalmazásának kérdése. A mai korban, amikor elkeseredett tusát ví a jog és az erő, a tanároknak egyelőre inkább az erkölcsi haladásra, mint az anyagi jólétre kell törekedniük. Majd ha nagy erkölcsi sikereket fognak elérni, bizonyára ezekkel mihamar egyensúlyba fog helyeszkedni az anyagi javadalmazás is. Röviden érinti ezután a középiskolai tanterv revíziójának munkálatait, s azután rámutat a tanárképzés hiányára. Azoknak szívébe, akik tanári pályára készülnek legfőképpen belé kell oltani az iskola szeretetét, mert a sikeres munkálkodásnak legfőbb követelménye, hogy az illető igazán szeresse jövő pályájának színhelyét.

Az ülést azzal az óhajással nyitotta meg, hogy a fiatalabb nemzedék átérte hivatása fontosságát, s ebben a tudatban munkálkodjék egész tudásával, szíve egész melegével.

*Négyesy* László főtitkár jelenti ezután, hogy a tagok száma ez évben 59-el szaporodott, hogy *Szarvas* Gábor szobrát lehetőleg az idén le fogják fejezni, s végre, hogy az egyesületnek egy kiváló tagja, *Klamarik* János nyug. államtitkár elhunyt. A közgyűlésen majd emlékbeszédet mondanak róla.

Tudomásul vette a választmány a pénztári és a segítő alap jelentését.

Ezután a főtitkár bemutatta a kultuszminiszterhez fölterjesztendő évi jelentést. Az egye-

sület ugyanis tavaly elhatározta, hogy a számos fölrát helyett minden évben egy fölterjesztést intéz a miniszterhez, amelyben össze-foglalják az egyesület óhajai és törekvései.

Ez az első fölterjesztés mindenekelőtt arra hívja föl a miniszter figyelmét, hogy üdvös lenne a középiskolák *szufolságát* enyhíteni. Nem szabad az iskolákat parallel osztályokkal annyira elhalmozni, mert egy áttekinthetetlen tömeget nem lehet egységesen vezetni s a nevelés illuzóriussá válik. A *tanárképzés* dolgában kiemeli a fölterjesztés, hogy a tanári állást versenyképesé kell tenni, meg kell alkotni a szolgálati pragmatikát, föl kell emelni az ötödéves pótlékot, mert csakis így lehet a tanári pályát kívánatosá tenni s a tanárihiányt orvosolni. Kéri a fölterjesztés a tanári helyettesítés rendezését; újból fölveti már egy ízben megtagadott vasuti kedvezmények kérelmét; végre kéri a fölterjesztés a minisztert, hogy az egyesületnek régebben hozzá intézett óhajait kísérelje figyelemmel s tüntesse ki az egyesületet továbbra is jóindulatával.

Rombauer Emil (Brassó), Székely István (N.-Szeben), Bogó Samu (Budapest), dr. Demkó Károly (Budapest), Pór János (Bálmár), Beke Manó (Budapest), Kardos Albert (Debreczen) újabb sérelmeket említenek föl, amelyeknek a fölterjesztésbe való beillesztését kérik.

*Alexander* Bernát tartotta meg ezután általános figyelem között előadását a művészeti oktatásról. Először is azzal a kérdéssel foglalkozik, szükséges-e művészeti oktatás s beleszorítható-e a középiskolák keretébe? Ha csak a cél kívánatosságát tekintjük, azt kell felelnünk, hogy: igen, de csak mint az esztetikai oktatás egyik mozzanata, egyik ágazata. De semmi esetre sem szabad tulbecsülni a művészeti oktatás fontosságát. Hiszen nem az a cél, hogy műkritikusokat neveljünk, hanem az ifjúság ízlését fejlesszük, érzékét a szép iránt neveljük.

Külön tantárgyat a művészeti oktatás a középiskolákban nem képezhet, s csupán annyit vihető be a középiskolákba, amennyit más tanítással kapcsolatban lehet oktatni. Ily tárgyak: a szabadkézi rajz, az irodalom, a klasika földrajza, a történelem és filozófia propaedeutika.

Miután *Beöthy* Solt köszönetet mondott az előadónak érdekes előadásáért, néhány indítványt tárgyalt a választmány, egy órákor pedig a résztvevők lakomára gyűltek össze az országos kaszinó helyiségeiben.

## MULATSÁG.

**A Réti Népkör táncvigalma.** A nagyváradi Réti Népkör az 1899. évi január hó 8-án, vasárnap a »Zöldfa« szálloda nagytermében *zártkörű táncvigalmat* rendez. Beléptijegy személyenként 2 korona. Család-jegy 4 korona. A tiszta jövedelem fele részben a kör könyvtára, fele részben szegény gyermekek felruházására fog fordíttatni. Kezdeté este 8 órákor. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók *Fábry* Testvérek divatáru üzletében a Fő-utcán, *Pauker* Dániel könyvkereskedésében a Szent László-téren, a kör helyiségében, este pedig fél 8 órától kezdve a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

Bálrendező bizottság: *Horváth* Ferencz, *Papp* Lajos pénztárosok; *Gábor* János elnök; ifj. *Bezlanovits* Nándor jegyző; ifj. *Jankay* Mihály, *Kállay* Albert ellenőrök; *Álmosdi* Illés, *Balogh* István, *Bardon* Ferencz, *Bohacsek* Vincze, *Boros* Imre, *Gsáky* Pál, *Czeplédy* Sándor, *Csóka* Imre, *Dobó* János, dr. *Ertler* Mór, *Fröhlich* János, *Gerencsér* József, *Honigsberger* Lajos, *Hann* Lajos, dr. *Kazay* Kálmán, *Karsay* László, *Karácsondy* József, *Kárgér* Sándor, *Király* Lajos, *Korcsmáros* László, dr. *Makay* Pál, *Mihók* János, *Oláh* Lajos, *Papp* Imre, *Plander* Sámuel, *Pápay* István, *Reich* Antal, *Stern* Hermann, *Stark* Gyula, *Schadeberg* Béla, *Szűcs* Samu, *Takács* János, *Tóth* József, *Ujházy* Antal, dr. *Vári* Szabó Béla, *Weisz* Nathán, *Zachariás* János. Tánczen rendező bizottság: Dr. *Thury* Kálmán elnök; *Magyary* Jenő jegyző; *Kemenczky* Bertalan háznagy; *Adorján* Emil, *Aberella* Mihály, *Balogh* József, *Balogh* Károly, *Balesó* István, *Bányai* József, *Bodó* Mihály, *Bereczky* István, *Denderle* Vilmos, *Denderle* Antal, *Eleméry* Gyula, *Fábry* Zsigmond, *Fröhlich* Pál, *Fröhlich*

György, Fóris Béla, Gulyás Gyula, Guzmán Sándor, Jakab József, dr. Kassay Kálmán, Kardos Kálmán, Kiss Károly, Kiss Sándor, Kriszta Sándor, Kovács Kálmán, Körözi János, Kovács Béla, Keresztesi Gyula, Máthé István, Mandel Lajos, Morvay Villibald, Müller József, Oláh István, Ötvös Bertalan, Pápay Mihály, Rimóczy József, Soós Emil, Szakács József, Szücs József, Szücs Jenő, Slakta János, Stobek Károly, Szücs Ferencz, Tóth Béla, Tóth Ferencz, Varga Gyula, Zemán János, Zemplényi Sándor.

**A munkás-egylet bálja.** A Nagyváradi Munkás-Betegsegélyző-Pénztár 1899. évi január hó 15-én, a »Zöldfa« szálloda nagytermében, az iparos ifjak egylete dalkörének közreműködésével mellett jótékony célú zártkörű táncmulatságot rendez. A tiszta jövedelem egy része a pénztár alaptőkéje gyarapítására, egy része pedig az özvegy- és árva-alap javára fordítatik. Tekintettel, hogy a pénztár huszonhárom éve működik, s a szenvedő emberiség nyomorán segíteni van hivatva: nehéz feladata közepette kérjük a n. é. közönség b. figyelmét az elmondottakra s egyben kérve becses támogatásukat. Belépő díj: személyjegy 70 kr., családjegy 1 frt 50 kr. Jegyek előre válthatók a meghívók előmutatása mellett a pénztár N.-Körös-utcai (Csesztivő-épület) helyiségében és ifj. Berger Sámuel úr Bémer-téri könyvkereskedésében. Felülfizetések a czél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor.

**Batyú-bál Szentjobbon.** A szentjobbi róm. kath. hitközség létesítendő új leányiskolája javára 1899. évi január 8-án a község háza termében zártkörű batyus táncestélyt rendez. A választmány: Zelinka János elnök, Kugler Lajos, Hóóz Szilveszter, Járó Sándor, Török Antal, Szugán János, Kruppa Antal, Ludvig Jenő, Máté Gyula, Nagy András, Okvát András. Kezdeté esti 7 órakor. Belépti díj személyenként egy korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

## Igazságszolgáltatás.

### Tarnóczy becsülete.

November hó 7-én négy előkelő újságíró állott vádlottként a budapesti esküdtszék előtt. Csajthay Ferencz, a »Budapesti Hirlap« felelős szerkesztője, Kaas Ivor báró, dr. Kacziány Géza és Dugovich Imre. Mind a négy ellen Tarnóczy Gusztáv volt gépgyáros emelte a panaszt. A mikor ugyanis Tarnóczyt a később Amerikába vándorolt Lazarovics Mihály panaszára *sikkasztásért* vád alá helyezték, több fővárosi lap cikket irt az esetről, amelyet Tarnóczyra nézve nem éppen hizelgő megjegyzésekkel kísértek. Tarnóczy az esettel foglalkozó lapok közül a Budapesti Hirlap, a Hazánk és az Alkotmány ellen indított sajtópört s ehármas panasz fölött együttesen tartották meg az esküdtszéki tárgyalást.

A Budapesti Hirlap vezércikkének »Nemesis« volt a címe s többek közt azt írta, hogy Tarnóczy azért lett a nyitrai választás elnöke, hogy a *honpolgárok politikai jogának tömeges elsikkasztásával takargassa honfitársai elsikkasztott pénzét.* A cikket báró Kaas Ivor írta, de vele együtt az esküdtek elé került a lap felelős szerkesztője, Csajthay Ferencz, aki a cikkbe néhány szót beszúrt.

A Hazánk cikkének »Arató fegyenczek« volt a címe és többek közt azt mondja Tarnóczyról, akit időközben felmentettek, hogy *szüzi tiszta és ártatlan, mint bizonyos szopós galamb s most már a szabadelvűpárt biztosan megválasztja disztagjának.* Ezért a cikket dr. Kacziány Géza került az esküdtek elé.

Az alkotmány cikkéért Tarnóczy Hartmann Manó pénzágenst, Dugovich Imrét és báró Proff Kocsárdot idézte perbe, ez utóbbi azonban nem jelent meg.

A tárgyalás hosszan tartott s az esküdtek végre is valamennyi vádlottra nézve egy a hecsületsértésben, mint a rágalmasban fölmentő verdiktet hozott.

Tarnóczy semmiségi panaszszal élt s kir. kuria Csorda Bódog elnöke alatt tartott ma ülésében Sebestyén bíró előadása alapján azzal vetette el a kuriához beadott semmiségi panaszt, hogy annak helye nincs, mert a három sajtóügynek együttes tárgyalása egészen helyesen történt, mivel a három sajtóügy Tarnóczyra egy és ugyanazon bűnügyből keletkezett. Így hát mint Tarnóczy semmiségi panaszában felhossa, a három ügynek együttes tárgyalása nem akadályozhatta az esküdteket a szabad gondolkodásban és verdikthozatalban.

**Sajtóügyek a kurián.** Két szocialista sajtóügyet referált Sebestyén bíró. Az egyikben Csizmadia Sándor és Tompa Antal a vádlott, a kik a Földművelők szaklapjában és a Világ-Szabadságba irtak több cikkeket, a melyekben az ügyészség izgatást látott. A sajtóbíró Csizmadiát e miatt 2 évi államfogházra ítélte és Tompát felmentette, csupán költségekben marasztalván el. Mindketten semmiségi panaszt adtak be, de ezeket is elvetette a kuria. — A másik szocialista sajtópörben Dám Péter mulakatos a vádlott, akit azért állítottak a sajtóbíró elé, mert a Népszava német mellékletébe, a Volksstimmebe, »Nincs többé szocializmus« czimen cikket irt. Ebben is izgatást láttak s elítélték a szocialistát 3 havi államfogházra. A másik tárgyalás alkalmával azonban, amelyre a vádlott mint katona jelent meg, felmentették őt s csak a költségekben marasztalták el. Ez ellen semmiségi panaszt adott be Dám, amelyet ma a Kuria szintén elvetett.

## REGÉNY-CSARNOK.

### SZERESS ÖRÖKKÉ.

Írta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 26.

— Nem is hallgatók, — kiáltá a leány, mialatt könnyei Amos reszkető kezeit áztatták. — Isten meg véd téged, Amos apó, ő ellene.

Seth kapitány öreg barátja felé hajolt s halkan így szólt hozzá:

— Apó! hát kend nem tudná kifizetni? Amos csak rázta fejét.

— Ha husz arany elég lenne egyelőre, gazduram, — folytató Seth kapitány — segíthetnék az öregem. No ne legyen olyan kegyetlen, pajtás. Hiszen karácsony este van.

Lambe sarkon fordult s feleletre se méltatva az ajánlatot.

— Kend ismer engem, Parr Amos. Én megtartom szavamat. Aludjék egyet rá — szép álmokat.

Ezzel az ajtó felé indult. Mindedig az idegen nyugodtan székében maradt, szemait a tűzre szögezve, látszólag nem törődve azzal, a mi történt. De Lambe utolsó szavaira hirtelen fölkel.

— Maradjon! — mondá tekintélylyel. — Miféle adósság az? Mennyire megy?

A gazda megfordult s megvető tekintettel mérte az idegent tetőtől talpig.

— Mennyi? Inkább azt szeretném tudni, hogy kegyelmed kicsoda, hogy ezt kérdezi! Sok embernek csekély, de egész vagyon olyan koldus népségnek, mint maga meg ő. Száz font arany; ugye Káleb?

Az idegen elkomorult arczczal tekintett Amosra.

— Nem tudja kifizetni ezt a nyomorult összeget?

— Bizony nem, — volt aválasz — ám-bár ha időt ad, ki tudom fizetni. Van egy kis hajóm, a mely köztünk és Franciaország közt

jár — minden vagyonom benne van — eltűnt néhány hete, attól rettegnék, hogy elveszett.

— Mi a neve?

— Mary Jane, vagy Bartlepool.

— Schooner, vagy brig?

Seth kapitány vette át a szót.

— Brig. Százötven tonnás.

Vanderdecken egy kissé gondolkodni látszott, aztán nyugodtan így szólt:

— Azt hiszem, megnyugtathatom kegyelmedet. Ez a hajó sértetlenül vesztegel Rotterdam kikötőjében és kétségkívül vissza jő néhány nap múlva.

— Uram, lehetséges volna az? — kiáltá Amos reszketve az örömtől.

De Lambe gazda, a ki türelmetlenül hallgatta a beszélgetést s növekvő ingerültséggel nézett az idegenre, csattantott egyet ostorával s durván közbevágott:

— Ugyan már micsoda bolond história ez, ficzkók! Azt hiszik kentek, hogy kiforgatnak a jussomból, mint ő felségét, a királyt. Azt mondom, hogy Mary Jane odaveszett!

Vannerdecken lángoló tekintettel állott a dühös Lambe elé:

— Én pedig azt mondom, ember, hogy kend hazudik! — mondá parancsoló hangon s mielőtt a másik magához térhetett volna bámulatából hozzátette: »Elég. — Én valóságos bizonyítékát adom annak, hogy igaz a mit beszéltek. Állítson ki egy nyugtatványt az összeg átvételéről.

Keléből nehéz selyem erszényt vont elő s könnyedén, mint a ki előtt a pénz merőben közömbös dolog, üritette tartalma egy részét az asztalra. Nagy angol aranyak voltak, modern fél-korona nagyságúak.

— Itt az arany. Vegyen el belőle annyit, a mennyit kölcsönzött, aztán menjen dolgára.

(Folyt. köv.)

## TAVIRATOK.

### A király Schönbrunnban.

**Budapest, decz. 28.** (Saj. tud. táv.) A király ma reggel Schönbrunnba érkezett. Hir szerint ez az utazás politikai viszonyokkal kapcsolatos.

### Bánffy jászberényi diszpolgársága.

**Budapest, decz. 28.** (Saját tud. táv.) Mozgalom indult meg, hogy *Bánffy* br. miniszterelnököt jászberényben diszpolgárrá válaszzák. A mozgalom élén *Vadnay* Andor főispán áll.

### A szabadelvűpárt békéje.

**Budapest, decz. 28.** (Saj. tud. táv.) Az országgyűlés számos tagja a parlamenti rend teljes helyreállítását és a békét óhajtja létrehozni, mielőtt a komolyabb események a politikai életben be nem állanak. Mivel pedig békére az ellenzék addig nem hajlandó, míg *Bánffy* br. ül a kormányelnöki székben, azért többen *Bánffy* br. elejtését kombinálják. Holnap a szabadelvűpárt értekezletet tart.

### Szilágyi beszél.

**Budapest, decz. 28.** (Saját tud. táv.) Szilágyi Dezső valószínűleg kedden fogja megtartani a beszédét a képviselőházban, mely elé politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek.

### Szeged az ex-lex miatt.

**Szeged, decz. 28.** (Saját tud. táv.) Pálffy polgármestert utasította a közgyűlés, hogy az ex-lex esetén az adó és ujonczozási rendeleteket a tanácsnak előbb mutassa be s ezekről végrehajtás előtt határozni fognak

**Thun grófné temetése.**

Bécs, december 28. Ma este 10 óra 15 perczkor az influenzában megbetegedett Di Pauli báró kivételével valamennyi osztrák miniszter az államvasutak különvonatán Bodenbachba utazott Thun grófné temetésére. (Magy. Táv. Ir.)

**Dreyfus hajóra szállt (?)**

Páris, decz. 28. Az »Echo de Paris« fentartással közli azt a híresztelést, hogy Dreyfust tegnapelőtt egy Franciaországba menő hajóra szállították.

A »Figaró« szerint a semmitőszék tegnap a titkos dossiért tanulmányozta, amelyet a minisztertanács határozata értelmében rendelkezésére bocsátottak. A semmitőszék tegnap csak egy tanut hallgatott ki és pedig Cordier ezredest. (M. Táv. Ir.)

**Kiszemelt nagykövet.**

Páris, decz. 28. A »Figaro« jelentése szerint Bourgeois pétervári nagykövetnek szemelték ki. (Magy. Táv. Ir.)

**Krétai-ügy.**

Kánea, decz. 28. György herceg ma az itt székelő konzulokat, köztük Kviatkowski alkonzult, az osztrák-magyar főkonzulátus vezetőjét fogadta. Hír szerint a nemzetgyűlés összehívását tervezi. (Magy. Táv. Ir.)

**A Filippi szigetekről.**

Madrid, decz. 28. Rio n tábornok elhagyta Iloilót, miután a várost átadta és a spanyol érdekek képviselőjét a német konzulra bizta. (Magy. Táv. Ir.)

**Bányalégrobbanás.**

Herne, decz. A »Friedrich der Grosse« aknában egy biztosító lámpás törvénybe ütköző kinyitása következtében légrobbanás történt. Nyolcz bányász megsebesült, köztük néhányan súlyosan. Haláleset nem történt. (Magy. Táv. Ir.)

**A galatariai emlékünnepe.**

Konstantinápoly, decz. 28. Miklós orosz nagyherceg rossz tengeri utazás után csak hétfőn érkezett Szepasztopolba, a honnan táviratilag megköszönte a szultánnak a szíves vendéglátást. (Magy. Táv. Ir.)

**KÖZGAZDASÁG.**

Magyar Gazda cím alatt nem régiben indított meg Kovácsy Béla neves gazdasági szakíró egy havonta egyszer megjelenő gyakorlati irányú gazdasági folyóiratot, melynek csekély előfizetési ára évente 2 frt. Annyi jó tanácsot, annyi hasznos dolgot tartalmaz ez a lap, hogy annak egy gazda asztaláról sem volna szabad hiányoznia, mert csekély előfizetési árát jó tanácsaival sokszorosan megfizeti. Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba Vitéz A. könyvkereskedésébe Kassára küldendők.

**Reich Jenő Társas****Tőzsde jelentése.**

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

**Határidők.**

B u d a p e s t, december 28.

**Az irányzat szilárd**

Buza márcziusra — — — — — 9.67  
Uj tengeri — — — — — 4.89

Rozs őszre — — — — —	8.24
Zab őszre — — — — —	5.88
Tengeri augusztusra — — — — —	—
Buza októberre — — — — —	—

**Értéktőzsde.**

Budapest, december 28.

Az irányzat gyenge	
Osztrák hitel — — — — —	360.10
Magyar hitel — — — — —	392.19
Allamvasut — — — — —	363.75
Rimamurányi — — — — —	228.—
Magyar jelzálog — — — — —	293.80
Salgótarjáni — — — — —	604.—
Wagon-kölcsön — — — — —	282.25
Villamos vasut — — — — —	279.50
Magyar leszámítoló — — — — —	353.25
Iparbank — — — — —	104.25
Budapest közuti — — — — —	366.50
Kereskedelmi — — — — —	1011.50
Déli vasut — — — — —	78.—

B é c s, december 28.

**Az irányzat nyugodt**

Osztr. hitel — — — — —	359.—
Magyar hitel — — — — —	388.—
Allamvasut — — — — —	364.1/2
Birodalmi márka — — — — —	58.97

**Hivatalos árfolyamok**

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 28-án.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	120.50
Magyar koronajárdék — — — — —	97.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — — —	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból — — — — —	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — — —	95.75
Italmérési jog megváltási kötvény — — — — —	100.50
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény — — — — —	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön — — — — —	153.—
Tiszabábályozói és szegedi sorsjegyek kölcsön — — — — —	138.—
Osztrák járadék papírban — — — — —	101.25
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	101.25
Osztrák korona járadék — — — — —	120.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — — —	915.—
Magyar hitelbankrészvény — — — — —	391.25
Osztrák hitelintézeti részvény — — — — —	363.66
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — — —	365.50
20 frankos arany (Napoleond'or) — — — — —	9.54—
Német birodalmi márka — — — — —	58.95
London vista — — — — —	120.60
Párisi vista — — — — —	478.0
20 márkás arany — — — — —	1180

A szorokszótól felelős:

**Dr. VUCSKICS GYULA.**

1269/1898

**Árverési hirdetmény.**

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1898 évi VI. 1099. számú végzésével Dr. Kovács Pál ügyvéd felperes részére Freyberger Albert alperes ellen 62 frt 43 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 430 frt 50 kr. becsült ingóságokra, a fentidézett járásbírósági VI. 1099—2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Fő-utca, 291. sz. házban leendő megtartására határidőül 1898 évi december hó 30. napján délelőtt 11 órája tüzetik ki, mikor a bíról foglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvben ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyvárad, 1898 évi december hó 7.

Battig Ferencz,  
kir. bír. végrehajtó.

# 6

huzásra érvényes ujságíró sorsjegy  
ára csak

**1 korona.**

**Főnyeremény**

# 100.000

korona ért.

5 nyeremény à 20.000 kor. stb.

**Első huzás**

**viszavonhatatlanul**

már jövő héten.

**Sorsjegyeket ajánl:**

**Polgári Takarékpénztár r.-v.-tsaság,**

Dióssy Ödön főelárusító,

„TISZANTUL“  
kiadóhivatala.